

Metodgruppens bitumenutskott

Minnesanteckningar från möte i Bitumenutskottet (BIG-gruppen)

Tid: 2012-02-21 kl. 10-15
Plats: Nynas kontor, Johanneshov

Närvarande:	Thorsten Nordgren	TRV
	Leif Viman	VTI (2 tim försenad "tack vare" SJ)
	Kenneth Lindh	TRV
	Ylva Edwards	SP/CBI
	Mikael Jonsson	Nynas
	Martin Rydh	Peabasfalt
	Jonas Ekblad	NCC
	Lena Strand	Nynas (Ersättare för Bengt Sandman)
	Kenneth Olsson	Skanska
	David Åkesson	Svevia (Ersättare för Ylva B)
Frånvarande:	Per-Ola Möller	Westbit
	Ylva Bäckskog	Svevia
	Björn Kalman	VTI
	Bengt Sandman	Nynas
	Jonatan Bergman	Swedavia

1. Föregående protokoll

Protokollet gicks igenom av Thorsten. Lena kommenterade under punkt 4 att hon skulle delta i CEN-arbete för Nynas' del, vilket var orsakat av att hon bytte arbetsgivare vid årsskiftet. Inga övriga synpunkter på protokollet.

2. Styrgruppens syn på utskottens arbete

Thorsten rapporterade från senaste styrgruppsmötet 8 februari (nr 1/2012) mot bakgrund av protokoll för mötet och punkten Bitumen i protokollet (se www.metodgruppen.nu). Här konstateras att:

- Miniringsanalys på penetration och mjukpunkt är utförd
- Metodhandledningar är på gång för Elastisk återgång och Kraftduktilitet (Force ductility)
- Det finns en arbetsgrupp som ser över FAS-EN metoder för emulsioner
- CEN remisser, främst EN 13808 för emulsioner är just nu på gång
- Ny specifikation för bitumenlösning har inte väckt något intresse alls, men har accepterats

Det har vidare förts stora diskussioner i CEN om användningen av kvicksilvertermometrar (en eloge till Björn Kalman från Thorsten för hans engagemang i dessa frågor). Nyttan av CE-märkning av bitumen diskuteras livligt mellan olika representanter i TC 336, berättade Thorsten. Det upplevs av många snarare som ett handelshinder än tvärtom, som det är tänkt. Till stor del beror detta på att anmälda organ i olika länder ser väldigt olika på hur dessa frågor ska tolkas.

Metodgruppens bitumenutskott

3. Nyheter i regelverken

Kenneth L påminde om Trafikverkets ändringsbrev ("Ändring av TRVKB 10 Bitumenbundna lager TRV 2011:082") från september 2011, angående ny specifikation för polymermodifierad bitumen. Enligt ändringsbrevet utgår tillsvidare också kravet på undersökning av vidhäftningsegenskaper med rullflaska.

Vattenkänslighet för asfaltmassor bör för övrigt ses över, menade Kenneth.

4. Remisser

Angående hanteringen av remisser har Trafikverket ett övergripande ansvar, men feedback på metoderna måste komma från aktuella laboratorier, poängterade Thorsten. Där har branschföretagen ett stort ansvar att leva upp till. Den administrativa hanteringen blir allt mer betungande. Thorsten kommer fortsättningsvis att skicka ut listan över remisser från SIS en gång i månaden per e-mail. Det som rör bitumen markeras med gult. Därefter är det upp till var och en att kontrollera och svara SIS, med kopia till Thorsten. Utskicket kan ses som en påminnelse. Remisserna ligger på metodgruppens hemsida. Vill man verkligen påverka ska man vara aktiv i en TK, påpekade Thorsten.

CE-märkning och CPR togs upp, och tillika behovet av närmare förklaringar vad gäller implementeringen av CPR. Dokument TFN 530 "Implementation of the Construction Products Regulation (CPR) in harmonized standards" bifogas protokollet.

5-års översyner

Björn Kalman, VTI, deltog i senaste TG 10 mötet i Köpenhamn. Thorsten mailar ut svaren på CEN standarder som varit på 5-årsöversyn. Även "Guidance document" bifogas. Dessa läggs även ut på hemsidan.

Vidare togs upp att standarder ibland felaktigt går ut som UAP och då inte kan rättas till i processen, vilket är ett problem. Frågan om att tillstyrka eller avstå i samband med remisshantering av en standard diskuterades. Avstår gör man generellt om man inte har någon erfarenhet av metoden och/eller inte har tid eller möjlighet att svara. Detta är viktigt att komma ihåg.

Vid svar på alla remisser är det viktigt att följa de principer som anges på SIS svarsblankett:

"Avstår" om du inte är insatt i förslaget och dess konsekvenser eller om du inte har tid eller möjlighet att sätta dig in i förslaget.

"Tillstyrker utan kommentarer" om du anser att förslaget kan godtas som standard utan förändringar.

"Tillstyrker med kommentarer" om du anser att förslaget kan godtas som standard, fast med de förändringar du angivit i dina kommentarer.

"Avstyrker med motivering" om du anser att förslaget innehåller felaktigheter eller är olämpligt att godta som standard. Du måste ange en motivering till avstyrkandet och skälen skall vara av allvarligare karaktär.

Ange om du/ni har erfarenhet inom den föreslagna standardens tillämpningsområde och om du/ni haft möjlighet att pröva förslagets tillämpning i er verksamhet.

Kom gärna med synpunkter på den föreslagna svenska titeln

Metodgruppens bitumenutskott

5. Metodarbetet inom bitumenområdet

Ringanalys

Leif informerade om att den extra ringanalys som MG arrangerade under hösten 2011 finns redovisad på metodgruppens hemsida. Orsaken till en ringanalys var att de årliga ringanalyser Neste arrangerar visat stora spridningar de senaste 4 åren som MG granskat. Inför denna ringanalys skickades därför en enkät med frågor om provberedning och använd utrustning för att ha en möjlighet att efteråt kunna ringa in var spridningarna härstammar ifrån. Resultaten vid denna ringanalys som bara avsåg penetration och mjukpunkt visade fortfarande relativt stor spridning på penetration medan mjukpunkt nog får anses ligga inom förväntad spridning. Det är dock fortfarande systematiska avvikelser, d.v.s. har man på ett laboratorium låg penetration på det hårda bitumenet så har man även lågt på det mjukare bitumenet.

Vi beslutade att de laboratorier som tydligt avviker skall uppmanas att se över sin utrustning och sedan erhålla ett omprov. Andra åtgärder som diskuterades var att se över de uppvärmningstemperaturer som laboratorierna angivit i enkäten om de uppfyller standardens krav. Det framfördes även önskemål om att skicka ut en förfrågan till de deltagande laboratorierna om hur många bitumenanalyser som körs per år och om laboratorierna är ackrediterade för dessa analyser. Björn Kalman hade också skickat med en filmsnutt till detta möte som visar hur man kan kontrollera tiden vid penetration ($5 \pm 0,1$ sek) med hjälp av höghastighetskamera. Kanske ett lämpligt examensarbete att åka runt och kolla av alla utrustningar? Bitumenutskottet ansåg också att förtydliganden om t.ex. uppvärmning bör jobbas in i metodhandledningarna.

Metodhandledningar

Lena redovisade dagsläget med metodhandledningarna för Elastisk återgång och Force ductility. Information som hon fått av David Sjögren som är sammankallande för denna arbetsgrupp. Det finns nu ett utkast till Force ductility och ett dokument som visar jämförelse mellan gammal och ny version av metoden för elastisk återgång. Så det känns nu som arbetet har kommit igång på allvar. Gruppen tilldelades under mötet också att ta hand om provberedningsmetoden avseende polymerbitumen.

Emulsionsmetoder

Denna och övriga arbetsgrupper framgår av beslutslistan i slutet av detta protokoll. De kommer också att läggas ut på metodgruppens hemsida. Mikael som är sammankallande för emulsionsgruppen skall höra med Thomas Wallin på Akzo om de är intresserade av att delta i detta arbete.

6. Rapportering från:

TC 336 Bitumen

Nästa möte är i samband med E&E konferensen i Istanbul i juni i år. Thorsten kommer att vara med och även SIS kommer att skicka en representant.

WG 1 Penetrationsbitumen

Ingen från Sverige var med på förra mötet, men både Thorsten och Ylva E åker på nästa WG1-möte i Milano 1-2 mars. Agendan för mötet innehåller bl.a. CE-märkning, nationella dokument, CPR och struktur på TG:na.

Metodgruppens bitumenutskott

WG 2 Emulsioner och bitumenlösningar

En sammanfattning från föregående möte från Mikael bifogas protokollet genom att läggas med på hemsidan.

Ramverket för emulsioner har en tendens att svälla så att alla länder får med sina varianter. Här kan behövas ett arbete i utskottet för att ta fram ett nationellt annex för Sverige för att styra upp de kvaliteter vi vill använda.

Vi förde också en diskussion om vilka krav som kommer att gälla när nya CPD träder i kraft nästa sommar. Det enda som är riktigt säkert är att mycket fortfarande är oklart. Metodgruppens styrgrupp har för avsikt att bjuda in lämplig person (Boverket?) till nästa möte för att försöka rätta ut några frågetecken.

7. Metoddagen 2012 och 2013

I år var det ringanalysen som var bitumengruppens bidrag till metoddagen.

Utskottsmedlemmarna fick till uppgift att fundera på vad som kan vara aktuellt att ta upp på nästa års metoddag. Frågan tas upp igen på nästa möte.

8. Övrigt

Thorsten informerade om att klistringsprojektet (SBUF/TRV) som pågår nu tycks ha gjort en del framsteg när det gäller att hitta en metod som kan skilja mellan asfaltlager som är bättre och sämre klistrade. Mest lovande är nu en variant av Leutners metod (typ giljotin). Leif deltar från VTIs sida med några andra varianter bl.a. en "pull off" metod där man borrar med en Ø100 mm borr ur en Ø150 mm kärna ner förbi lagergränsen och sedan limmar en Ø100 mm stämpel på och drar isär (I princip som vid avisningstest). Thorsten har också varit i USA och sett en del intressanta försök i centrum av Chicago.

9. Nästa möte

Tisdag 17 oktober 2012 hos Nynas i Johanneshov, kl. 10-15.

Leif Viman
Sekreterare

Thorsten Nordgren
Ordförande

BESLUTSLISTA

Bilaga 1

Möte 2012-02-21

Revidering av Emulsionsgruppen. Mikael Jonsson frågar Thomas Wallin på Akzo om deltagande i gruppen och Leif hör med Björn Kalman på VTI.

Revidering av arbetsgruppen som skall ta fram Metodhandledningar för Elastisk återgång och Kraftduktilitet består nu av David Sjögren Nynas (sammankallande), Madelaine Matson Skanska, Martin Rydh Peab, Björn Kalman VTI. Leif hör med Björn. De funderar också på provberedning för PMB enligt SS-EN 12594.

Ta fram en ny arbetsgrupp som kompletterar metodhandledningarna för penetration, mjukpunkt och kinematisk viskositet så att de beskriver hela arbetsgången och kompletterar med de synpunkter som kommit fram i senaste ringanalysen. Leif ser vilka som tog fram dessa metodhandledningar och försöker få dem att ta på sig detta uppdrag

Möte 2011-10-04

Ny arbetsgrupp för ringanalys på penetration och mjukpunkt. Leif (Sammankallande), Jonas Ekblad NCC och representant från Nynas som Bengt tar fram. Ringanalysen utförs under hösten 2011. Trippelprov på ett hårt och ett mjukt bitumen.

Revidering av arbetsgruppen som skall ta fram Metodhandledningar för Elastisk återgång och "Force ductility" består nu av David Sjögren Nynas (sammankallande), Madelaine Matson Skanska, Martin Rydh Peab, Annelie Samuelsson VTI.

Arbetsgrupp tillsattes för genomgång av emulsionsmetoder. Jämförelse mellan EN-FAS och även se över behovet av metodhandledningar. Gruppen består av Mikael Jonsson Nynas (sammankallande), Ylva Bäckskog Svevia och Leif tar fram en representant från VTI.

Arbetsgrupp tillsattes som skall se över uppdateringen av PMB-specifikationen till TRVKB 2012. Gruppen består av Bengt Sandman Nynas, Per-Ola Möller Westbit, Martin Rydh Peab, Kenneth Olsson Skanska och Thorsten Nordgren TRV. Gruppen tittar även frågan om CAS nr för polymerer.

Möte 2010-10-14

Metodhandledningen för provberedning, SS-EN 12697-28, har nu kompletterats för hantering av mjukbitumen. Lisa ombads att föreslå Neste att mjukbitumen ingår i kommande ringanalyser.

Möte 2010-04-22

Återvinning av mjukbitumen. Nynas och PEAB som jobbat med denna metod och har kommit fram till att återvinningen kan utföras enligt EN-standard. Vi beslutade att provberedningen dock bör formuleras i en metodhandledning. Lisa har lämnat ett förslag som skickas på remiss inom BIC.

Ny arbetsgrupp bildades för att fram metodhandledningar för Elastisk återgång och Kraftduktilitet. Lisa Nynas (sammankallande), Madelaine Skanska och Annelie VTI ingår.

Möte 2009-04-22

Se om några av bitumenmetoderna som används i VVTBT behöver ses över genom omarbetning från FAS till VVMB eller som metodhandledningar.

Skillnaderna mellan de nya versionerna av standarderna och de tidigare svenska översättningarna och dokumentera dessa skillnader i nya metodhandledningar.

Återvinning av mjukbitumen har givit stora spridningar. Metoden behöver ses över. Det framkom på mötet att Maria redan hade gjort en del försök som bör dokumenteras i en metodhandledning och sedan även informeras vidare till CEN.

Omarbetning av specifikationen för emulsioner i VVTBT så att den överensstämmer med Europa-specifikationen

Nya provningsmetoder för emulsioner behöver ses över och ev. göras som metodhandledningar.